

## מראי מקומות- זבחים קי"ט

(ג) **מעשר שני נמי ליתני- ע' בחזון איש** (קמא מ"א, י"ז) דכ' דמבואר מכאן דמה דאמרי' דקק"ל נאכלין בכל ערי ישראל, היינו דוקא קדשי במה קטנה, אבל הנקריבין בבמה גדולה אינן נאכלין אלא בנוב וגבעון, דהעיר הוא במקום מחנה ישראל לענין אכילת קדשים קלים. אולם ע"ש בליקוטים (ו', ג') דמשמע דחזר בו החזו"א לענין זה, וס"ל דכל קק"ל נאכלין בכל ערי ישראל בשעת נוב וגבעון, ע"ש. וע"ע בקרן אורה דצידד לומר דקק"ל נאכלין בכל הרואה נוב וגבעון, ומה דאמרי' דקק"ל נאכלין בכל ערי ישראל, היינו דוקא במה קטנה.

(ד) **כיון דארוץ לא הוה, מעשר נמי לא הואי-** הק' המקדש דוד (כ', א') הא בבית שני ג"כ לא הי' שם ארון, ומ"מ הי' אז דין מעשר שני. ותי' דאף דבפועל לא הי' להם ארון, אבל בית שני הי' לו דין שיהי' שם ארון, רק דבמציאות לא הי' להם, כיון שהי' נגנו. משא"כ בנוב וגבעון, אז לא הי' להם דין בכלל שיהי' שם ארון, ולכן בכה"ג אמרי' דאין דין מעשר שני. וע' בהג' שמועת חיים שם שהביא מהתוס' ר' פרץ בפסחים (לח:) שג"כ הק' קו' המקד"ד, ותי' דבמקדש שני לא הי' ארון בעולם, וא"כ לא הי' ראוי לארון בכלל, ולכן שפיר הי' דין מ"ש נוהג, משא"כ בנוב וגבעון, דהי' הארון בקרית יערים, אז לא הי' נוהג דין מ"ש, כיון דהארון הי' בעולם במקום אחר.

(ה) **מעשר שני ומעשר בהמה נאכלין בנוב וגבעון- ע' בעולת שלמה שכ' להסתפק,** כשאמרי' דמעשר בהמה נאכל בנוב וגבעון, האם כוונתו דנאכל בנוב וגבעון ממש. דהיינו, דבשאר קק"ל אמרי' דנאכלין בכל ערי ישראל (דס"ל דאין לחלק בין במה גדולה ובין במה קטנה, ע' לעיל בענין זה), האם זה דוקא בקק"ל דיכולין להקריבן בבמה קטנה, דאז אפי' אם הקריבן בבמה גדולה נאכלין בכל

(א) **למה חלקן, כדי ליתן היתר זה לזה- ע' בחי' הגרי"ז לעיל (קיב:), דהעיר דלכא' אין צריך קרא לזה, שהרי כיון דחרבה שילה, בטלה קדושתה, וא"כ למה לא יהיו במות מותרין באותה שעה. והביא מש"כ תוס' לעיל נט.) דמה דאמרי' דירושלים אין אחריה היתר, היינו אף למ"ד דלא קידשה לעתיד לבוא. והיינו משום, דאפי' אם הקדושה בטלה, מ"מ הדין "נחלה" של ירושלים לא בטלה, ולכן אסור לאכול קק"ל ומע"ש בכל ערי ישראל. ולכן שפיר י"ל דה"א דה"ה לאחר שילה כן, דאף דודאי קדושתה בטלה, מ"מ שפיר ה"א דדין "מנוחה" שבא לא בטלה, ולכן צריך קרא לומר דאחר שילה במות מותרות. והחזון איש (קמא מ"א, י"ח) כ' דקרא אשמעינן דלא קדשה שילה אלא על זמן קיומה, ולולא החטא היתה בקיומה עד בנין הבית [וצ"ע].**

(ב) **אי הכי, מעשר שני נמי ליתני- פרש"י,** א"כ דשעת היתר הי', א"כ נייתי נמי מע"ש לנוב וגבעון, שהרי נסתלקו כל קדושת שילה, ומ"ט לא תני במתני' לאוכלו שם. ותמה הקרן אורה על דבריו, דאדרבה, אם לא בטלה קדושת שילה, כ"ש דק' אמאי יכול לאכול מע"ש בכל ערי ישראל, הרי צריך לאוכלם בשילה דוקא. והוא פי' ע"פ מה דלא גרסי' בגמ' "אי הכי", ופי' דקו' הגמ' הוא דנהי דקק"ל יכול לאכול בכל ערי ישראל, כיון דזמן היתר הבמות הוא אבל אמאי אי"צ להעלות המ"ש לנוב וגבעון, הרי מקום השכינה הוא שם, ובמ"ש כתיב ואכלתם שם לפני ד'. וע' בחי' הגרי"ז לעיל (קיב:) דפי' דקו' הגמ' הוא דאי הכי דבטל קדושת שילה, א"כ לכא' יש לנוב וגבעון דין דכל הרואה כמו בשילה (דאם לא בטלה דין מנוחה דשילה, אז לא הי' שייך שיהי' דין כל הרואה לנוב וגבעון, דהא עדיין שייך דין זה אצל שילה), ע"ש.

(ח) **צפון דכתי' צפונה לפני ד' - ע' במקדש**  
 דוד (ז', א', ד"ה ונראה לענ"ד) דהעיר  
 דמה שייך צפון בבמה בכלל, הרי אין  
 עזרה בבמה. וכ' להוכיח מכאן דדין  
 שחיטת צפון הוא צפון של מזבח, ולכן  
 שפיר צריך קרא למעט דבבמה אין צריך  
 להיות השחיטה בצפון.

(ט) **בגדי שרת, לשרת בקדש - העיר הטהרת**  
**הקודש**, הרי לכאור' לא בעינן דרשה זו,  
 דכיון דכבר אמרי' דזרים מותרים לעבוד  
 בבמה, וכהן מחוסר בגדים זר הוא, א"כ  
 למה צריך קרא להתיר כהן לשרת שלא  
 בבגדיו. ות' דבלא דרשה זו, ה"א דעכ"פ  
 יש מצוה לכתחלה לכהן לעבוד בבגדיו,  
 קמ"ל דאפי' מצוה לכתחלה ליכא.

(י) **אבל בקדשי במה קטנה - ע' ברש"י**  
 דנראה דגרס בדברי הגמ' אבל קדשים  
 "ששחטן" לבמה קטנה. וכ' הטהרת  
**הקודש**, דאם לא הי' אלא הקדישן לבמה  
 קטנה, א"כ אין זה כלום, אז ודאי יהי'  
 דינו כשל במה גדולה לכל עניינו, דאטו  
 משום דהי' בה קדושת במה קטנה, אין  
 שייך להוסיף בה קדושת במה גדולה.  
 ולכן גרס רש"י דשחט בבמה קטנה, דאז  
 שפיר י"ל דשוב לא שייך להוסיף קדושה  
 על קדושתו. ולכן פרש"י ג"כ בדברי ר'  
 אלעזר דמיירי שהכניסה לאחר ששחטה  
 לחוץ, דאף בזה ס"ל לר"א דכל דין במה  
 גדולה עליו, ולכן שפיר אמרי' דחולק  
 רמי בר חמא עליו.

(יא) **לימא מסייע לי, חזה ושוק ותרומת**  
**לחמי תודה וכו' - הק' בחי' הגרי"ז**, הא  
 אמרי' דאין איסור זרות בבמה, וא"כ מה  
 שייך כלל שיהי' כאן מתנות כהונה.  
 והביא מהגמ' במנחות דמיבעי' לי' אם  
 תרומת לחמי תודה מדמעת, אלמא  
 דמלבד הדין מתנות כהונה שבו, יש על  
 תרומת לחמי תודה ג"כ דין תרומה, וע"ז  
 הוא דאמרי' דבבמה גם דין תרומה שבו  
 ליכא בתרומת לחמי תודה, דאף מצד  
 דיני תרומה שבו ליכא איסור לזר בבמה.  
 וע"ש שכ' להסתפק דאולי בתרומת  
 לחמי תודה אי' דק איסור זה דתרומה,

ערי ישראל, אבל מעשר בהמה, דאינו  
 נקרב אלא על במה גדולה, צריך להיות  
 נאכל בנוב וגבעון, או עכ"פ בכל הרואה.  
 או דלמא אין חילוק בין מעשר בהמה  
 לשאר קק"ל, וגם מעשר בהמה נאכל  
 בכל ערי ישראל, ומה דאמרי' דנאכלין  
 בנוב וגבעון, היינו בזמן נוב וגבעון  
 (ולפי זה גם במ"ש יהי' הדין כן, דמה  
 דאמרי' דנאכלין בנוב וגבעון, היינו דיש  
 חיוב מעשר שני בנוב וגבעון, אלא  
 דנאכלין בכל ערי ישראל). וכ' דכמו כן  
 יש להסתפק בכל קק"ל דאינו נידר ונידב,  
 ע"ש.

(ו) **תנא דבי ר"י, זו וזו שילה - פרש"י דס"ל**  
 דאפי' הכי יש אחריה היתר במות, משום  
 דס"ל דקדושה ראשונה קידשה לשעתה  
 ולא לעתיד לבוא, ובקדושת ירושלים  
 גופי' ס"ל דיש אחריה היתר, כמבואר  
 במגילה, דמ"ד דיש אחריה היתר הוא ר'  
 ישמעאל. ותמה השפת אמת, סכ"ס,  
 מהכ"ת לומר דבנוב וגבעון הי' היתר  
 במות למ"ד זו, הרי לא חילקן הכתוב בין  
 שילה לירושלים לומר שיש היתר בין זו  
 לזו. ות' דאפשר לפי מה דמסיק הגמ'  
 דמנוחה היינו מנוחת הארון, א"כ לא  
 מיתסר במות רק כשהמקדש עם הארון  
 בתוכו, וא"ש שפיר יהי' במות מותרין  
 בזמן נוב וגבעון.

(ז) **רשב"י אומר זו וזו ירושלים - ולפי זה,**  
 יצא דבשעת משכן שילה לא הי' איסור  
 במות. והק' התורת הקודש (ח"א סי' ב',  
 עמ' ח), מ"ש משכן שילה מבית המקדש,  
 הרי שילה ג"כ דין מקדש עלה. וע"ש  
 שהביא מח' בספרי אם שילה נקרא  
 "מקום אשר יבחר ד'", וע"ש שכ' לתלות  
 מח' רשב"י ורבנן במח' שם, דרשב"י  
 ס"ל דשילה לא נקרא מקום אשר יבחר ד',  
 ולכן שפיר אמרי' דבמות מותרות אז, אף  
 דאית ב' דין מקדש, והמעלה של  
 ירושלים הוא משום דהוי מקום אשר  
 יבחר ד', ובזה נאמר האיסור במות, ע"ש  
 באריכות.

אבל אינו אסור לזרים משום קדושתו,  
ודלא כחזה ושוק דאסור מחמת קדושתו.  
וע"ש שהביא מהגר"ח להוכיח דאסור  
לזרים גם מטעם קדושתו [ולכאור' לא תי' ק'  
לענין חזה ושוק, רצ"ע].